

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İNİTES
1964
TÜRKİYE
İNŞAAT
SANAYİCİLERİ
İŞVEREN
SENEDKASI
TMMOB İNŞAATÇI VE İNŞAAT İŞÇİLERİ

İnşaatlarda Yeni Tip Koronavirüs Riskine Karşı **MASKE KULLANIMI REHBERİ**

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**İnşaatlarda Yeni Tip
Koronavirüs Riskine Karşı**

MASKE KULLANIMI REHBERİ

2020

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE
İNŞAAT
SANAYİCİLERİ
İŞVEREN
SENDİKASI

BİRİMLERİ

COVID-19 Sürecinde Sağlıklı ve Güvenli Çalışma Yöntemleri

MASKE

Çalışma hayatının tüm alanlarında olduğu gibi inşaat sektörü de **yeni tip koronavirüs** pandemisinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Çalışan sağlığı üzerinde son derece etkili olan bu virüs, yeni risk ve tehlike algıları oluşturmamızı ve bu bağlamda yeni çalışma koşulları üretmemizi zorunlu hale getirmiştir. Olayın doğrudan insan sağlığına etkisi, yeni çalışma koşullarının oluşturulma işlemini daha zor ve karmaşık hale getirmektedir.

İNŞAATLARDA, VİRÜSLE ETKİN BİR MÜCADELE İÇİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ UYGULAMALARININ TEMELİNİ TEŞKİL EDEN RİSK DEĞERLENDİRMESİ ÇOK ÖNEMLİ BİR YER TUTMAKTADIR.

Zira tehlike ve riskleri ortadan kaldırmak için sistemli, organizasyonel ve kapsayıcı kuralların belirlenmesi ve uygulamaya konulması gerekmektedir. Bu nedenle risk değerlendirmesinde, karşılaşılan bu yeni virüs tehdidi karşısında toplu ve kişisel koruma önlemlerinin bir uyum içerisinde belirlenmesi ve uygulanması esas alınmalıdır. **Bu çalışma, inşaat sahalarında Koronavirüs sebebiyle oluşabilecek tehlike ve riskler dikkate alınarak revize edilmesi gereken risk değerlendirmelerine maske kullanımına dair konularda ışık tutmak üzere hazırlanmıştır.**

YENİ TİP KORONAVİRÜS'TEN KORUNMANIN ŞUAN Kİ ÖNCELİKLİ YOLU, MASKE KULLANIMI SOSYAL MESAFE VE KİŞİSEL HİJYEN KURALLARINA SÜREKLİ OLARAK DİKKAT ETMEKTİR.

Kişisel hijyen kurallarına uymak; el yıkamak, temiz giysi kullanmak, çevredeki nesneler ve başka insanlarla en az şekilde temas kurmak, öksürük ve hapşırık gibi eylemler esnasında temiz ve tek kullanımlık mendil veya dirsek içi ile ağzı kapatmak vb. uygulamaları ifade etmektedir.

Bunlara ek olarak, yeni tip koronavirus önlemleri kapsamında kişisel korunma yollarına da başvurulmuş ve maske kullanımı ön plana çıkarak zorunlu hale gelmiştir.

Bununla birlikte, maske kullanımı konusunda bilinçli olmak maskenin koruyucu özelliğinin temini için bir ön şart oluşturmaktadır. Yukarıda belirtilen öncelikli koruyucu önlemler alınmaksızın **tek başına maske kullanımının virüsün yayılmasının önlenmesinde yeterli olamayacağı unutulmamalıdır.**

GENEL İTİBARIYLA ÜÇ ÇEŞİT MASKE TİPİNİN KULLANIMI SÖZ KONUSUDUR

A

Bunlardan birincisi, TS EN 149 standardında en az FFP2 olmak üzere FFP2 ve FFP3 koruma düzeyine sahip ventilsiz parçacık filtreli yarım maske tipidir. Bu kategoride diğer bir maske tipi ise Amerikan standartlarında üretilmiş ve yurt dışında kullanılmakta olan N95, N99 ve N100 koruma düzeylerine sahip maske tipidir.

B

İkincisi, **tıbbi maske** (TSE 14683) olarak isimlendirilen maske tipidir. Bu maskelerin en önemli kullanım amacı, virüsü taşıyan bir kişiden virüsün konuşma, öksürme ve hapşırmaya gibi yollarla çevreye ve çevredeki kişilere bulaşmasını engellemektir.

C

Bir diğer maske türü ise **tekstilden mamul tekrar kullanılabilir koruyucu yüz maskesi** olarak isimlendirilen maske tipidir. (Bu maske tipinin kullanımı ve temizliği konusunda Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan TSE K 599 Standardı esas alınmalıdır.)

NOT: TSE K 599 Standardı ücretsiz olarak kullanıma açıktır.

MASKENİN BİREYSEL KULLANIMA DAİR KURALLAR

MASKENİN TAKILMASI

Maskeyi takmadan önce eller en **az 20 saniye** su ve normal sabunla yıkanmalıdır. Su ve sabunun olmadığı durumda eller alkol içerikli el antiseptiği ile temizlenmelidir.

Maskenin **yeni** olduğundan ve daha önce kullanılmadığından emin olunmalıdır.

Maskeyi takmaya başlamadan önce kumaşında herhangi bir defo, delik ya da yırtık olmadığından emin olmak için **maske kontrol edilmeli** ve defo, delik ya da yırtık olan maskeler kullanılmamalıdır.

Maske; katlı kısmı dış tarafta kalacak, üst taraftaki metal veya plastik şerit burun köprüsünün üzerine gelecek şekilde takılmalıdır.

Maske lastikli ise maskenin yanlarındaki **lastikler kulak kepiçesinden geçirilerek takılmalıdır**. Maske ipli ise, maskenin üst kenarındaki ipler kulağların üstünden geçirilerek başın arka kısmında, alt kenarındaki ipler ise ensede bağlanmalıdır.

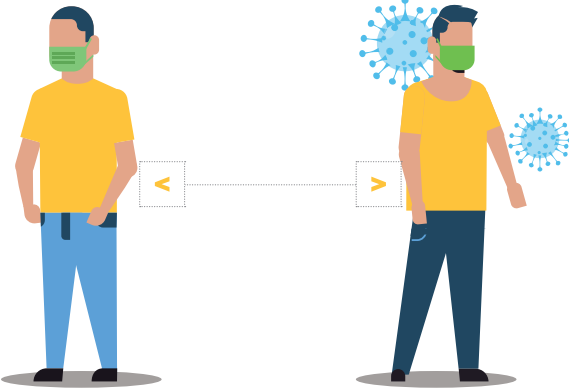
Maskenin üst tarafındaki metal veya plastik şerit burun köprüsünün üzerine hafifçe bastırılarak yerleştirilmelidir.

Maske burun, **ağız ve çeneyi tamamen kapatarak** kenarlardan hava geçişine izin vermeyecek şekilde takılmalıdır.

MASKENİN KULLANIMI

MASKE TAKILSA DAHI SOSYAL MESAFE KURALINA DİKKAT EDİLMELİDİR.

Maskenin yanlış kullanımından doğabilecek **virüs yayılma riskinin** varlığı asla göz ardı edilmemelidir.

Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan TSE K 599 Standardına uygun olarak üretilen, kullanılan ve temizlenen maskelerin dışında maskenin **tek kullanımlık** olduğu unutulmamalıdır.

Maske takılsa dahi işin yürütülmesine ilişkin bir zorunluluk olmadıkça **sosyal mesafe kuralına dikkat edilmelidir.**

Çalışanların, **maskeyi taktıktan sonra maskenin iç ve dış yüzeyine kesinlikle temas etmemeleri gerekmektedir.** Zira bu şekilde iki tür virüs enfekte riski meydana çıkar:

- > Çalışanın, maskeyi taktıktan sonra elleriyle maskeye dokunması halinde, ellerinde hali hazırda bulunan virüsün maskeye geçmesi sebebiyle oluşabilecek enfekte riski.
- > Çalışanın, maskeyi taktıktan sonra elleriyle maskeye dokunması halinde maskede hali hazırda bulunan virüsün ellerine geçmesi sebebiyle oluşabilecek enfekte riski.

MASKENİN KULLANIMI

KULLANILMIŞ MASKENİN
KİRLENMEDİĞİ DÜŞÜNÜLSE
BİLE ASLA TEKRAR
KULLANILMAMALIDIR.

Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan TSE K 599 Standardına uygun olarak üretilen, kullanılan ve temizlenen maskelerin dışında, **kullanılmış maskenin kirlenmediği düşünülse bile asla tekrar kullanılmamalıdır.**

Maske, kullanım sırasında kirlenir, nemlenir veya yırtılır ise **mutlaka yenisiyle değiştirilmelidir.**

Tüm kişisel koruyucu donanımlar gibi **maskeler de yalnızca bir çalışan tarafından kullanılmalı** ve aynı maske birden fazla çalışan tarafından kullanılmamalıdır.

Başka çalışanlara ait kişisel koruyucu donanımlara temas etmekten kaçınılmalıdır.

MASKENİN ÇIKARILMASI

MASKE LASTİKLERİNDEN YA DA İPLERİNDEN TUTULARAK ÇÖPE ATILMALI, MASKENİN YERE DÜŞMESİ ENGELLENMELİDİR.

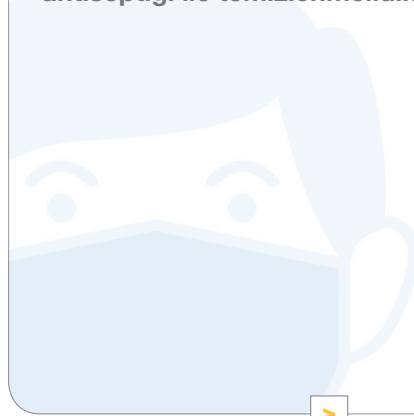
Maske burun, ağız ve çeneyi içine alan yoğun kirlenmenin gerçekleştiği **ön kısmına dokunulmadan çıkarılmalıdır.**

Lastikli ise kulak arkasındaki lastiklerden tutularak çıkarılmalıdır.

İpli ise önce ense bölgesindeki alt ipleri, sonra başın arkasındaki üst ipleri çözülerek çıkarılmalıdır. Böylece **maskenin yere düşmesi engellenmelidir.**

Çıkarılan tek kullanımlık maske lastiklerinden ya da iplerinden tutularak çöpe atılmalı ve **çöpün sürekli kapalı kalması sağlanmalıdır.**

Maskeyi çıkardıktan sonra eller **en az 20 saniye** su ve normal sabunla yıkanmalıdır. Su ve sabunun olmadığı durumda eller **alkol içerikli el antiseptiği ile temizlenmelidir.**

MASKE KULLANIMINDA ORGANİZASYONEL KURALLAR

**ÇALIŞANLARA, MASKELERİN
TAKILMASI, KULLANILMASI,
ÇIKARTILMASI VE ÇÖPE ATILMASI
KONULARDA EĞİTİMLER
VERİLMELİDİR.**

Virüsten korunmaya yönelik olarak kişisel koruyucu donanım kullanımının gereklilikleri ifade edilmelidir.

Çalışanlar, kişisel koruyucu donanımların hijyen şartları içerisinde kullanımına ilişkin eğitilmelidir.

Çalışanlara, maskelerin takılması, kullanılması, çıkartılması ve çöpe atılması vb. konularda eğitimler verilmelidir.

Çalışanlar, şantiyede maske kullanım koşulları, maske temin noktaları ve çöp noktaları vb. konularda bilgilendirilmelidir.

İnşaatlarda yürütülen iş ve işlemlerden kaynaklı olarak ortaya çıkan risklere karşı kullanılan ve tek kullanımlık olmayan kişisel koruyucu donanımların dezenfekte edilmesi ve etkin bir şekilde muhafaza edilmesi konularında çalışanlar bilgilendirilmelidir.

Şantiye organizasyon şemasında maskelerin depolanmasından, dağıtılmasından ve atılmasından sorumlu olan kişiler kayıt altına alınmalı ve bu kişilere sorumlu oldukları konuya özel eğitim verilmelidir.

DEPOLAMA

MASKELERİN DEPOLANDIĞI ORTAMLARA YALNIZCA YETKİLİ KİŞİLERİN GİRİŞİNE İZİN VERİLMELİDİR.

Maskeler mümkün olduğu kadar kuru, temiz ve rutubetsiz ortamlarda depolanmalıdır.

Maskelerin depolandığı ortamlara yalnızca yetkili kişilerin girişine izin verilmelidir.

MASKELER ALACAK KİŞİNİN YALNIZCA BİR TANESİNE DOKUNABİLECEĞİ ŞEKİLDE BULUNDURULMALI VE BÖYLECE MASKELERİN BULAŞ RİSKİ ORTADAN KALDIRILMALIDIR.

Çalışanların, maskelerini terleme, kirlenme ve yırtılma gibi sebeplerle değiştirip yeni bir maske alabilmeleri açısından şantiyenin belli kısımlarında, çalışan kişi yoğunluğuna bağlı olarak, **maske temin noktaları** oluşturulmalıdır.

Çalışan sayısının yoğunluğuna göre temin noktalarına gerektiği durumlarda bir görevli atanabilir.

Temin noktalarında, maskelerin **steril şekilde muhafaza** edilmesine özen gösterilmelidir.

Temin noktalarına, çalışanların maskelerini takmadan önce kullanmaları için **alkol içerikli el antiseptiği** yerleştirilmelidir.

Temin noktaları, **maskeler alacak kişinin yalnızca bir tanesine dokunabileceği** şekilde bulundurulmalı ve böylece maskelerin bulaş riski ortadan kaldırılmalıdır.

Temin noktalarında, çalışanların maske alırken dikkat etmesi gereken hususlar açık bir şekilde yazılarak kolayca görülebilir noktalara asılmalıdır.

Temin noktalarının oluşturulmadığı ve çalışanların kullanılmamış maskelerini beraberlerinde taşımaları gereken durumlarda, sterilizasyon gereği **maskelerin kapalı bir kutu veya poşete koyularak çalışanlar tarafından taşınması** gerekmektedir.

GÖZETİM VE KULLANIM KOŞULLARI

MASKELERİN, ÇALIŞANLARCA
ETKİN BİR ŞEKİLDE KULLANILIP
KULLANILMADIĞINI TAKİP
ETMEK İÇİN EHİL BİR KİŞİ
GÖREVLENDİRİLMELİDİR.

Maskelerin, çalışanlarca etkin bir şekilde **kullanılıp kullanılmadığını takip** etmek için ehil bir kişi görevlendirilmelidir.

Risk değerlendirmesi sonuçları göz önünde bulundurularak, solunduğunda zarar verecek partikül ve parçacık ihtiva eden işlerde kullanılan **FFP2/N95 tipi ventilsiz maske** **takan çalışanların** ek olarak tıbbi maske veya tekstilden mamul tekrar kullanılabilir koruyucu yüz maskesi kullanmalarına gerek bulunmamaktadır.

ATIK KOŞULLARI

ÇÖPLER ORGANİZASYON ŞEMASINDAKİ ATIK SORUMLUSU TARAFINDAN ŞANTİYE DIŞINA ÇIKARILIRKEN KAPALI ŞEKİLDE KALMALI VE O ŞEKİLDE ATIK NOKTALARINA ATILMALIDIR.

Kullanılan maskelerin atılacağı **çöp kutularının yeri ve sayısı** çalışan yoğunluğuna bağlı olarak belirlenmelidir.

Atık noktalarına, çalışanların maskelerini çıkardıktan sonra kullanmaları için **alkol içerikli el antiseptiği** yerleştirilmelidir.

Çöp kutularının **sürekli kapalı** olması sağlanmalıdır.

Çöpler organizasyon şemasındaki **atık sorumlusu tarafından** şantiye dışına çıkarılırken kapalı şekilde kalmalı ve o şekilde atık noktalarına atılmalıdır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
Emek Mahallesi 17. Cadde No: 13, 06520 Emek / ANKARA
Telefon: 0312 296 67 67
www.ailevecalisma.gov.tr/isggm
www.guvenliinfaat.gov.tr

İNTES Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası
Yıldızevler Mahallesi 4. Cadde 719.
Sokak No:3 Çankaya / ANKARA
Telefon: 0312 441 4350
www.intes.org.tr

**T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI**
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

